

KULTURNA PRIREDITEV OB DNEVU DRŽAVNOSTI IN ZAKLJUČKU ŠOLSKEGA LETA

Mojca Veber, prof. razrednega pouka,
OŠ Poljane nad Škofjo Loko

Vsako leto v šoli organiziramo vsaj tri šolske prireditve, ki so že na začetku šolskega leta opredeljene z letnim delovnim načrtom. Poseben pomen imajo proslave ob treh državnih praznikih – ob dnevu samostojnosti in enotnosti, slovenskem kulturnem prazniku in dnevu državnosti. Vse tri zaznamujejo pomembne dogodke iz naše narodne zgodovine in poudarjajo našo kulturno samobitnost. Ob slovesnostih imajo vsi učenci, tako tisti, ki aktivno sodelujejo pri izvedbi kulturnega programa, kot tisti, ki so na prireditvi udeleženi kot gledalci, priložnost, da razmišljajo o svoji državi, slovenski zgodovini in kulturi. Ob vsakem kulturnem dogodku se naučijo česa novega, kar jim odpira možnosti, da se lažje vključijo v širše družbeno okolje. Kulturno slovesnost ob dnevu državnosti in ob koncu šolskega leta 2016/2017 smo letos pripravili in izvedli z učenci prvega in drugega triletja.

Organizacija in izvedba kulturne prireditve je za učitelje poseben izziv. Pri izbiri in pripravi gradiva za izvedbo sta pomembna tako starost učencev kot tudi njihovo predznanje o posameznem prazniku. V prvem in drugem triletju se največ vsebin, povezanih z aktivnim državljanstvom in domovinsko vzgojo, pojavlja pri predmetu družba in slovenščina, tretje triletnje te učne cilje uresničuje v okviru predmeta domovinska in državljanska kultura in etika.

Čeprav učenci v prvem in drugem triletju poznajo le del zgodovinskih in kulturnih dejstev, na katerih temeljijo vsi trije državni prazniki, so vedno pripravljeni aktivno sodelovati, saj večinoma zelo radi nastopajo. Tako je bilo tudi letos, ko smo pripravili in izvedli kulturno prireditev ob dnevu državnosti in zaključku pouka v tem šolskem letu. Že med šolskim letom smo razmišljali o zaključni prireditvi in zbirali ideje za izvedbo. Odločili smo se, da bo rdeča nit naše prireditve pravljičica *O nastanku države*, ki smo jo napisali sami.

Za uvod v proslavo je otroški pevski zbor zapel slovensko himno. Sledila je recitacija Cankarjeve Kurentove pesmi, saj smo Slovenci ob pesmi že od nekdaj znali prebroditi skrbi in težave, ki so nas spremljale skozi zgodovino

ter ki nas pestijo tudi danes. Znamo se sprostiti in poveseliti. Veselje in prešernost sta nam bila položena že v zibel, kot pravi Ivan Cankar: »Veseli ljudje bodo živeli tod, pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje.«

Razmišljali smo, na kaj vse pomislimo, ko slišimo besedo domovina. Učenci so naštevati vse njene lepote: Jadransko morje, kraške jame, panonske ravnine, prelepe gore, jezera, reke, pozabili niso niti na prepoznavne rastline in prijazne ljudi. Lepote naše domovine smo vključili v svojo pravljičico *O nastanku države*.

Pri izvedbi so nastopali tudi najmlajši učenci, ki so likovno oblikovali naše naravne lepote in jih prinašali na oder ter dopolnjevali sceno naše dramatizacije. Poleg naravnih danosti so učenci v pravljičici želeli izpostaviti ljudi, ki naj s svojim pozitivnim odnosom do svoje domovine sooblikujejo našo državo.

Odločili smo se, da bo rdeča nit naše prireditve pravljičica *O nastanku države*, ki smo jo napisali sami.

Poudarjali so, da državo soustvarjamo vsi njeni prebivalci. Vsak prispeva kaj svojega, edinstvenega. Tudi šolsko leto se vsakič zaključ

z uspehi, za katere so zaslužni prav vsi, ki s svojim znanjem, idejami in dobro voljo prispevajo k dosežkom, ki jih je treba izpostaviti, saj so tudi ti kamenček v mozaiku države.

Predstavili smo projekte na državni ravni, ki smo jih izvajali v tem šolskem letu. Tretji razred je predstavil projekt Beremo z mačkom Murijem, četrti in peti razred pa sta predstavila projekt Turizmu pomaga lastna glava, ki ga vsako leto razpisuje Turistična zveza Slovenije.

Maček Muri je v sklopu projekta obiskoval učence na njihovih domovih in jih spodbujal pri branju. V vseh razredih je bil Muri vključen v najrazličnejše dejavnosti, ki so potekale znotraj projekta. Učenci so z dramatizacijo prikazali nekaj odlomkov pravljičice izpod peresa Kajetana Koviča, ki je nastala pred več kot štiridesetimi leti in je še danes poznana prav vsakemu mlademu bralcu.

Učenci četrtega in petega razreda so s sodelovanjem pri projektu Turizmu pomaga lastna glava že drugo leto dosegli več zlatih priznanj, na kar so zelo ponosni. Prikazali so potek predstavitve svoje naloge, kot so jo prikazali na turističnih tržnicah v Kranju in Mariboru. Pod naslovom S Šarevčevo slivo v žepu so letos promovirali Ivana Tavčarja in njegov dvorec Visoko ter otroške igre takratnega časa.

Prireditve ob dnevu državnosti smo sklenili z govorom ravnateljice in podelitvijo priznanj za vidnejše dosežke v šolskem letu.

Pevski zbor je s petjem popestril celotno prireditev. Za brezskrben korak v počitniške dni je poskrbela plesna skupina, ki deluje na naši šoli.

Prireditve, ki so jo spremljali vsi učenci, delavci šole in številni vaščani, je popestrila predpraznični dan in med ljudi vnesla nekaj veselja. Vse je opomnila na ponos, ki ga premalokrat pokažemo, ko je govora o naši domovini.

Učenci so pokazali ponos do svoje domovine. Poudarili so pomen medsebojnih odnosov in zaupanja. Važno je, da bomo ohranjali našo lepo slovensko besedo, plese in petje, saj so del nas vseh.

Prilogi:

1. Ivan Cankar: Kurentova pesem, odlomek

O domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama in je rekel: »Tod bodo živeli veseli ljudje!« Skopo je meril lepoto, ko jo je trosil po zemlji od vzhoda do zahoda; šel je mimo silnih pokrajin, pa se ni ozrl nanje – pušče leže tam, strmé proti nebu s slepimi očmi in prosijo milosti. Nazadnje mu je ostalo polno prgišče lepote; razsul jo je na vse štiri strani, od štajerskih gorov do strme tržaške obale ter od Triglava do Gorjancev, in je rekel:

»Veseli ljudje bodo živeli tod; pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje!«

Kakor je rekel, tako se je zgodilo. Božja setev je pognala kal in je rodila – zrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, ostrmi pred tem čudom Božjim, srce vztrepeče od same sladkosti; zakaj goré in poljane oznanjajo, da je Bog ustvaril paradiž za domovino veselemu rodu, blagoslovljenemu pred vsemi drugimi.

Vse, kakor je rekel, se je zgodilo; bogatejši so pač drugi jeziki; pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo – ali

slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj. »Vesela domovina, pozdravljena iz veselega srca!«

2. Pravlјica o nastanku države

VEZNO BESEDILO: Nekoč, davno že tega, je živel kralj, ki je imel sedem otrok. Živeli so v mogočnem kraljestvu sredi neprijazne, sive in puste zemlje. Otroci so bili srečni, saj je oče kralj z njimi preživel veliko svojega časa. Skupaj so se igrali, učili, prepevali, plesali in počeli vsemogoče reči. Dnevi so minevali in otroci so prehitro odrasli. Ni jim bilo več do iger in uganjanja vragolij. Zdaj, ko so skrbeli sami zase, so dnevi za kralja postali dolgi. Tako dolgi, da je od silnega dolgčasa zbolel. Otroke je začelo skrbeti za očeta, saj so ga imeli neizmerno radi. Zato so ga nekega jutra vprašali:

OTROCI: Oče, skrbi nas za tvoje zdravje. Kako ti lahko pomagamo?

KRALJ: Odkar ste odrasli, se silno dolgočasim. Okolica mojega kraljestva je siva in pusta. Če bi lahko opazoval kaj lepega in zanimivega, bi mi to zagotovo polepšalo dolge dneve in povrnilo zdravje. Pojdite po svetu in

mi prinesite najlepše reči, ki jih najdete na svoji poti.

OTROCI: Vse bomo storili, da ti bo bolje.

KRALJ: Najstarejši sin, ti imaš največ izkušenj, zato pojdí ti prvi na pot. Da boš lažje potoval, si osedlaj najurnejšega konja v kraljestvu. Za popotnico ti dam sedem zlatnikov, da boš imel kaj jesti in piti. Toda pazi, da vsega ne zapraviš. Odjahaj v svet in mi prinesi kaj lepega, kar bo polepšalo sivo in pusto okolico mojega kraljestva.

NAJSTAREJŠI OTROK: Nič ne skrbi, oče. Prinesel ti bom nekaj lepega.

VEZNO BESEDILO: Dnevi so drveli mimo in oče je nestrpnó pričakoval sina. Natanko čez leto dni se je najstarejši sin vrnil.

NAJSTAREJŠI OTROK: Pozdravljen, oče, prinesel sem ti nekaj zelo lepega. Prinesel sem ti visoke in mogočne gore. Poglej skozi okno, kako so krasne. Ko se boš povzpél na najvišjo goro, boš videl vse do sosednjega kraljestva.

KRALJ: Hvala, sin moj. Nalogo si zelo dobro opravil. Zelo si me razveselil.

VEZNO BESEDILO: Kralj je na pot poslal naslednjega od svojih otrok, svojo hčer. Dobila je enako nalogo kot najstarejši sin. Za na pot ji je oče prav tako dal sedem zlatnikov in hitrega konja.

KRALJ: Pojdí po svetu, hči moja, in mi prinesi kaj lepega, da se mi povrne zdravje.

DRUGI NAJSTAREJŠI OTROK: Nič ne skrbi, oče. Takoj, ko uzrem kaj lepega, se vrnem domov.

VEZNO BESEDILO: Čas je hitro mineval, kralju se je zdravje znova poslabšalo. Čez natanko leto dni in sedem mesecev se je hči vrnila.

DRUGI NAJSTAREJŠI OTROK: Pozdravljen, oče. Prinesla sem ti morje. Tako je lepo, da ti ob pogledu nanj zastane dih. Šumenje valov te bo pomirilo in pesem bo zaigrala v tvojem srcu.

KRALJ: Tvoje darilo je res čudovito! Zelo si me osrečila.

VEZNO BESEDILO: Kralj je od sedaj naprej vsak dan hodil v gore in k morju. Zdravje se mu je povrnilo. Toda zaželel si je še kaj lepega, zato je na pot poslal naslednjo hčer.

KRALJ: Hči moja, pojdí še ti po svetu in mi prinesi kaj lepega, da mi polepšam stare dni.

VEZNO BESEDILO: Tako je odšla po svetu. Tudi njej je dal oče za na pot zlatnikov in urnega konja. Čez tri leta in sedem dni se je vrnila v kraljestvo.

TRETJI NAJSTAREJŠI OTROK: Pozdravljen, oče. Prinesla sem ti termalno vodo. Poskusi, kako prijetno topla je. Kopel v termalni vodi te bo okrepila.

KRALJ: Tvoje darilo je zelo dobro. Imenitno si opravila svoje delo.

VEZNO BESEDILO: Kralj je bil navdušen nad lepotami, ki so mu jih prinašali otroci, zato se je odločil, da pošlje na pot prav vse. Tudi četrta hčer je osedlala urnega konja in

**O domovina, ko te
je Bog ustvaril, te je
blagoslovil z obema
rokama in je rekel: »Tod
bodo živeli veseli ljudje!«**

ji dal nekaj denarja. Minilo je komaj nekaj mesecev in hči se je vrnila v kraljestvo.

ČETRTI NAJSTAREJŠI OTROK: Pozdravljen, oče. Tudi jaz sem ti prinesla nekaj lepega.

VEZNO BESEDILO: Kralj je pogledal skozi okno in v daljavi se je v soncu bleščalo jezero. In ne samo to! Sredi jezera je bil pravi mali otoček. Vodo je kralj občudoval in jezera se je za res razveselil.

KRALJ: Prelepo je tvoje darilo, hči moja.

VEZNO BESEDILO: Kralj je na pot poslal naslednjega od svojih sinov. Osedlal mu je urnega konja, mu dal za popotnico zlatih cekinov in ga pospremil do grajskih vrat. Sin se je kmalu vrnil domov, saj je nedaleč od kraljestva našel lepe rastline.

PETI NAJSTAREJŠI OTROK: Pozdravljen oče. Prinesel sem ti rastline, ki bodo okolico kraljestva obarvale pisano kot mavrica. Tale imenitna rastlina je trta. Jeseni obrodi sladko in sočno grozdje. Z njim bodo jeseni in zime sladke. Prinesel sem ti tudi oljke. Ko boš okusil oljčno olje, bo tvoj obraz veder, kot še nikoli. Poleg oljk

in trte sem na poti po svetu nabral najmenitnejših pisanih cvetic, ki nas bodo s svojimi pisanimi plaščki razveseljevale vse dni v letu.

KRALJ: Tvoje rastline se bodo lepo podale v okolico našega kraljestva. Osrečil si me.

VEZNO BESEDILO: Kralj je sedaj večino dni preživel v okolici kraljestva, ki je postalo pisano in razgibano. Užival je v sprehodih, vrtnih opravilih in športnih aktivnostih. Dnevi so minevali hitro in nič več se ni dolgočasil. Motilo ga je le še to, da ni bilo nikogar, ki bi z njim občudoval to prekrasno okolico. Odločil se je, da po svetu pošlje še najmlajša otroka.

KRALJ: Pojdita še vidva po svetu in mi pripeljita prijaznih ljudi, s katerimi bom lahko delil vse te lepote. Ker sta najmlajša, čuvajta drug drugega in vedno potujta skupaj. V hlevu osedlajta močno kobilico, ki vaju bo popeljala v širni svet. Kmalu se vrnita in razveselita svojega očeta.

NAJMLAJŠA OTROKA: Bova, oče, nič ne skrbi, kmalu se vrneva z gručo prijaznih, pametnih, pogumnih, odkritosrčnih in družabnih ljudi.

VEZNO BESEDILO: Minevali so dnevi,

meseci in leta. Čez natanko sedem let sta se otroka vrnila v kraljestvo. Za njima je hodila množica ljudi, mladih in starih, velikih in majhnih, takih s temnimi in takih s svetlimi lasmi, suhih in močnih. Kralj se je gruče silno razveselili. Takoj je pripravil gostijo s plesom za vse, ki so prihajali in še prihajajo v kraljestvo. Ljudje so zgradili hiše, ceste, trgovine, kulturne ustanove in še mnogo drugih reči. Obdelovali so polja, vinograde, sadovnjake. Družili so se in skupaj jim je bilo in jim je še vedno lepo, saj živijo na lepem delu sveta, v prijazni in lepi državi.

Literatura

Cankar, Ivan, *Kurent* (odlomek). Dostopno na <http://kaplan-marko.blogspot.si/2009/06/domovini.html>, 15. 5. 2017.

Pečnik, J., Križman, Z., Dolšina, M., Grafenauer, D. (2014) *Aktivno državljanstvo in domovina. Priročnik za učitelje srednjih šol za proslavitev slovenskih državnih praznikov*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Jo Nesbø - ZBIRKA DOKTOR PROKTOR

Zabavni mladinski romani priznanega avtorja kriminalk Jo Nesba. Knjige so prežete s humorjem, hudomušnostmi, pustolovščinami in pozitivnimi vrednotami, predvsem pa je napete do zadnje strani. Knjige so prejele znak kakovosti Zlata hruška, po knjigah Prdoprašek doktorja proktorja in Časovna kad doktorja Proktorja so posneli tudi film.

Avtor knjig JO NESBØ 1960) je poznan kot eden najboljših piscev kriminalk na svetu. Njegovi romani z glavnim junakom detektivom Harryjem Holom so dosegli uspeh tako v njegovi rodni Norveški kot tudi drugod po svetu, navdušili so kritike, knjigarnarje in bralce. Njegove knjige so prevedene v štirideset jezikov, pogostokrat nagrajene ter redno na lestvicah najbolj prodajanih knjig.

www.jonesbo.si

www.facebook.com/didakta.si